

BELLTALL

NÚM. 131
01/2024

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DE BELLTALL

© Fotografia: Ton Bonet

Amb la col·laboració de:
 Diputació Tarragona

EDITORIAL

Comencem l'any amb certa incertesa a diversos nivells. Encara no sabem quin serà el futur del poble: conservat tal i com està o anorreat per hectàrees de vidre opac. Durant el pont del 6 i 8 de desembre l'Associació d'Amics i Veïns de Belltall vam col·laborar activament amb els talls de carretera intermitents que es van fer al llarg a bona part de la Catalunya afectada per plans d'empreses que busquen el benefici propi i no el benestar de tots.

Tampoc no sabem quines són, ni seran, les polítiques municipals que ens afectaran ja que la comunicació ajuntament – pobles és força deficient. S'ha demanat des de l'oposició diverses vegades que es gravin i es publiquin els plens com s'ha fet durant l'anterior legislatura. La resposta és que no es pot fer per un problema tecnològic (i abans sí que es podia!). El 9 de març, les associacions del municipi vam demanar conjuntament una reunió amb l'ajuntament; esperem i desitgem que ens responguin i que puguem parlar d'allò que convingui.

Tampoc sabem com afectarà la sequera als nostres conreus ni s'hi arribaran les millores reclamades pels pagesos catalans. Esperem que se'ls escoltin i també, en el cas particular nostre, que es defensi el dret de treballar la terra dels nostres pagesos, dels del poble, dels de tot el municipi. Es va fer un comunicat des de l'equip de govern de suport a la Revol·ta pagesa però no es va aprovar per unanimitat. Malauradament, el text proposat no deia res del fet que els pagesos estan en contra dels macroparcs que els treuen les terres que volen treballar. Va ser una llàstima que perdessin una oportunitat d'or per fer i defensar els interessos de qui treballa la terra. Es van abstenir de posicionar-se en aquest aspecte deixant el manifest incomplet i sense accions i sense continuïtat de futur. La bona notícia és que els regidors de l'oposició es van abstenir d'aprovar un text que, clarament, deixa els pagesos totalment desemparats a nivell municipal.

Edita

Associació de Veïns i Amics
Belltall

Coordinador:
Junta directiva de l'Associació

Si voleu fer arribar les vostres col·laboracions, adreceu-les a:
Revista BELLTALL. Plaça de l'Església 4. 43413 Belltall

Correu electrònic
associaciobelltall@gmail.com:

Preu 0.60 €

www.belltall.net

Publicació trimestral de
l'Associació de Veïns i Amics
Belltall

Dissenyat per TIMIT 2003 SL
www.timit.cat

SUMARI

<i>Actualitat</i>	
Arribada dels Reis	3
Excursió Cabanes de Volta	4
Presentació del llibre "Canviar el món des de la taula"	5
Defunció de l'Era de cal Martí	6
Comunitats energètiques, ens animem?	7
<i>Temps enrere</i>	10
Cadastre de Belltall del 21-8-1716	
Algú ho havia de dir!, per J. B.	15

ACTUALITAT

| Arribada dels Reis

Excursió Cabanes de Volta

Enguany vam celebrar la vintena edició de l'excursió a les Cabanes de Volta del terme de Belltall. Poca broma! Vint anys de caminar i conèixer aquestes construccions tan singulars del territori.

Després es va fer un homenatge molt merescut al Ton Maria de cal Roig, la persona que cada any s'ha preocupat de decidir l'itinerari, de preparar el terreny quan l'ha vist poc practicable i, per acabar-ho de rematar, d'explicar mil i una anècdotes sobre la història de Belltall. Gràcies, Ton.

Associació de Veïns i Amics de Belltall

Presentació del llibre “Canviar el món des de la taula”

El Jordi Masjuan, de ca l'Ignasi, va presentar fa uns mesos un llibre extraordinari on explica la necessitat d'un canvi alimentari per a fer sostenible el planeta; un canvi que ha de néixer des d'una nova pagesia i des d'uns nous hàbits per part de tota la població. El llibre es titula “Canviar el món des de la taula” i l'ha publicat l'editorial Eumo.

A la presentació del llibre a Belltall hi va acudir molta gent, com pot veure's a les fotografies. Si no el vau comprar, el podeu adquirir o encarregar a qualsevol llibreria.

Defunció de l'Era de cal Martí

En uns números anteriors de la nostra revista, publicàvem un estudi exhaustiu de les eres i les pallisses del nostre terme, a càrrec del Ton Bonet, de ca l'Esquerrer. I, poques setmanes després, ja podem consignar que una de les eres que van quedar indexades en aquell estudi ja no existeix.

Efectivament, l'era de cal Martí ha estat derruïda pels pagesos que porten aquelles terres. Ho

podeu comprovar a través de la comparació de les dues fotografies que publiquem des d'una posició gairebé idèntica: en una hi veieu l'era de cal Martí; en l'altra ja no hi és.

Hi ha gent del poble que es pregunta si els metres quadrats que han guanyat de sembrat compensen la pèrdua d'una construcció rural tan antiga com cal Martí. Deuen ser els temps que corren.

Comunitats energètiques, ens animem?

Pepi Miró

Sabem que l'escalfament global planteja reptes tècnics, socials, econòmics i ecològics urgents que ens obliguen a dissenyar una transició energètica cap a una societat de baixes emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Cada vegada amb més presència arreu, les **Comunitats Energètiques** plantegen produir, gestionar i distribuir energia renovable de manera autogestionada sense dependre de les grans corporacions i trenquen amb l'oligopoli energètic existent, i que permet la implicació del món local en la transició energètica, i l'oferta de serveis energètics que permeten gestionar-ne el consum de manera eficient i intel·ligent als seus membres.

Les **Comunitats Energètiques** poden formalitzar-se com a cooperatives, associacions, agrupacions d'interès econòmic, consorcis...

No són cap invent revolucionari, ans al contrari ja que hi ha proves dels efectes beneficiosos a països veïns.

Per aclarir-nos i fent-ho fàcil:

Normativa

Dins el marc de la Unió Europea, hi ha dues normes referents que introdueixen els termes de "comunitats energètiques renovables" (CER) i de "comunitats ciutadanes d'energia" (CCE). Aquestes normes són les següents:

- *Directiva (UE) 2018/2001 del Parlament Europeu i del Consell, de 11 de desembre de 2018, relativa al foment de l'ús de l'energia procedent de fonts renovables.*
- *Directiva (UE) 2019/944 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019 sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es modifica la Directiva 2012/27/UE.*

A Espanya i a Catalunya, es parla únicament de "comunitats energètiques renovables" (CER) i s'aplica majoritàriament la regulació de l'autoconsum col·lectiu (Real Decret 244/2019), pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica.

Quines són les formes jurídiques?

Les formes jurídiques que pot impulsar una Comunitat Energètica són múltiples però a Catalunya les més habituals es basen en l'**autoconsum compartit** i són:

- a) En forma de **cooperativa** de consum té per finalitat millorar el benestar de les persones sòcies consumidores a partir del benefici col·lectiu.
- b) En forma d'**associacions**, les qual són entitats constituïdes a través d'acord de tres o més persones (físiques o jurídiques constituïdes legalment) amb el compromís de posar en comú coneixements, mitjans i activitats, amb l'objectiu d'assolir finalitats lícites comunes, d'interès general o particulars.

Qui hi pot participar?

Qualsevol ciutadà, petit negoci o entitat pública, interessat en sumar-se a una Comunitat Energètica.

Com es fa?

- Formar un grup motivat.
- Escollir la forma del projecte : cooperativa, associació...
- Contactar les autoritats municipals per si interessa el seu suport.
- Escollir l'objectiu: el més habitual és generació d'energia elèctrica.
- Escollir la tecnologia: eòlica, solar, hidroelèctrica o biomassa.
- Decidir si el consum és instantani o apostar per la utilització de bateries. Les bateries permeten emmagatzemar una determinada energia amb l'objectiu de fer-la servir en moments de demanda elevada.
- Decidir si es volen vendre els excedents a la xarxa. Això permet reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) associades al consum energètic, ja que el 90% d'energia de la xarxa prové de combustibles fòssils. Cal disposar d'un acord amb un agent de mercat i no es pot fer a títol personal.
- Permisos, gestions administratives i connexió a la xarxa. És necessari un estudi de disseny i viabilitat, un pla de negoci i permisos com la llicència d'obres.
- Aconseguir finançament, que pot arribar mitjançant ajudes, subvencions, suport municipal, crowdfunding, fons cooperatiu o préstecs bancaris. .

Recordar que hi ha entitats que ofereixen asses-

sorament i formacions per impulsar les comunitats energètiques.

Quin són els avantatges?

- Afavorir el desenvolupament d'un model energètic renovable, participatiu i democràtic més descentralitzat i amb menor dependència de les grans empreses energètiques.
- Permetre una major participació de la ciutadania en la transició energètica de forma que pugui accedir fàcilment i de forma justa als beneficis derivats de la penetració de les energies renovables.
- Reduir els costos energètics de la ciutadania, les pimes i les administracions.
- Facilitar l'aplicació de noves estratègies per lluitar contra la pobresa energètica.
- Fomentar l'ocupació, especialment en l'entorn rural, ajudant a fixar la seva població, diversificar la seva economia i crear noves oportunitats d'inversió per a la ciutadania i negocis locals.
- Mobilitzar capital privat addicional per a la inversió en instal·lacions d'energies renovables i mesures d'eficiència energètica.
- Incrementar l'acceptació local de les energies renovables.

Recordar que l'estalvi econòmic dels socis es veu directament reflectit en una reducció de la factura elèctrica i és la diferència entre l'estalvi total a la factura dels serveis energètics i el pagament pels consums dels serveis de la Comunitat Energètica.

Finançament :

El finançament, pot arribar mitjançant ajudes, subvencions, suport municipal, crowdfunding, fons cooperatiu o préstecs bancaris.

A Catalunya són molt rellevants els fons SolarCoop de l'Institut Català d'Energia que són ajuts per al suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques. La quantia màxima de la subvenció atorgada és del 100% dels costos subvencionables. S'ha dotat a projectes presentats i que complien els requisits, una subvenció d'un màxim de 80.000 euros per projecte.

La resolució provisional ha sortit el 19/1/24. Alguns exemples beneficiats d'aquests fons pròxims al nostre municipi són¹:

Nom beneficiari	Actuacions	Import proposat (€)
ASSOCIACIÓ ARBECA SOSTENIBLE	Suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques (SOLARCOOP)	80.000,00
ASSOCIACIÓ ENERGIES COMPARTIDES BELLPUIG I SEANA	Suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques (SOLARCOOP)	80.000,00
Grup per a la Defensa del Medi Natural de la Segarra	Suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques (SOLARCOOP)	80.000,00
Associació per al desenvolupament integral de la vall del Corb	Suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques (SOLARCOOP)	80.000,00
ASSOCIACIÓ LA VALL SOSTENIBLE (l'Aleixar-Maspujols-Vilaplana)	Suport a cooperatives i/o associacions d'autoorganització ciutadana que incloguin el desenvolupament de models de gestió i funcionament de comunitats energètiques (SOLARCOOP)	80.000,00

¹ https://icaen.gencat.cat/web/.content/20_Energia/26_ajuts_financament/2022_SolarCoop/Arxius/Atorgaments/atorgaments_provisional.pdf

En el marc de PROGRAMA D'INCENTIUS A PROJECTES PILOT SINGULARS DE COMUNITATS ENERGÈTIQUES (CE IMPLEMENTA) i en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència Finançat per la Unió Europea - Next Generation EU, es preveu que es tornin a obrir aquesta línia d'ajuts o similars.

Alguns exemples a Catalunya

- Un exemple de Comunitat Energètica incentivada des de la ciutadana es troba als Hostalets de Balenyà, a la comarca d'Osona, amb la Comunitat Energètica Balenyà Sostenible. En aquesta Comunitat Energètica, les 170 persones sòcies comparteixen autoconsum fotovoltaic, una furgoneta elèctrica i carregadors elèctrics.
- Per altra banda, també l'administració pública està al darrere d'algunes Comunitats Ener-

gètiques, com l'Ajuntament d'Ulldecona amb la Comunitat Energètica d'Ulldecona. Aquesta Comunitat, la conformen 45 persones juntament amb l'Ajuntament que fan autoconsum fotovoltaic col·lectiu i comparteixen serveis de formació per adquirir nous coneixements sobre els perfils de consum per tal de millorar l'estalvi i l'eficiència energètica.

- De Comunitats Energètiques impulsades per ciutadania i empreses, destaca la Comunitat Energètica Vilanoveta a Lleida. Aquesta Comunitat està formada per 40 persones sòcies que comparteixen serveis com l'assessorament i la formació en energia, compres col·lectives d'instal·lacions d'autoconsum fotovoltaic individual i estudis de teulades públiques i privades per autoconsum fotovoltaic col·lectiu.

Algunes infografies aclaridores²:

² <https://www.ripollesgesbisaura.org/a-la-comunitat-energetica-guanya-tothom/>

En resum, les comunitats energètiques representin una manera innovadora i sostenible d'abordar els desafiaments energètics, promovent la generació descentralitzada d'energia renovable, autosuficiència i col·laboració local.

Fonts: <https://somcomunitatenergetica.cat/> - <https://icaen.gencat.cat/ca/energia/autoconsum/comunitats-energetiques/index.html> - <https://comunitatsenergetiques.com/comunitats-energetiques/> - <https://icaen.gencat.cat/ca/energia/ajuts/comunitats-energetiques/solarcoop/index.html>

TEMPS ENRERE

Cadastrre de Belltall del 21-8-1716

Isidre Bonet Miró de Ca l'Esquerrer

Aquesta col·laboració és un petit resum d'un treball que he realitzat a partir d'un document que em va fer arribar fa uns anys el Jordi Miró Amenós de Ca l'Anton (EPD).

NOTA D'INTERÈS. És la continuació del Cap.1/2.

IMMOBLES DE BELLTALL, I LES SEVES RENDES ANUALS

A Belltall l'any 1716 hi havia disset cases i la rectoria. Catorze d'elles, estaven habitades pels seus propietaris i les tres restants havien quedat abandonades.

Seguidament, es pot veure reflectit la ubicació dels immobles, També, un llistat dels seus propietaris, amb el detall dels valors dels immobles, i l'import estimat a cobrar en el cas d'un possible arrendament.

Immobles de Belltall (any 1716) - valor dels immobles i import estimat a cobrar en el cas d'arrendament.

Josep Aldavert - casa de 50 lliures - cobrament estimat de 20 rals en cas d'arrendament.

Antoni-Joan Queralt - pati de 50 rals.

Francesc Cabestany de la bassa - casa de 25 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

Pere Duch

- casa de 80 lliures - cobrament estimat de 20 rals en cas d'arrendament.

- corral de bestiar de 35 lliures - cobrament estimat de 20 rals en cas d'arrendament

Joan Spital - casa "molt arruïnada" i amb corralet de 50 lliures (està deshabitada)

Hereus de Joan Cabestany - casa amb "estances arruïnades" *de 40 lliures.

Francesc Cabestany "major" - casa de 40 lliures - cobrament estimat de 15 rals en cas d'arrendament.

Abadia/rectoria - casa amb corralet contigu.

Feliu Miró - casa i corralet de 40 lliures i cobrament estimat de 15 rals en cas d'arrendament.

Sebastià Torredemer - casa i corral per gallines de 45 lliures - cobr.estim. de 14 rals en cas d'arrendament.

Jaume Giné - casa i corral per gallines de 35 lliures - cobrament estimat de 14 rals en cas d'arrendament.

Marc Ras - casa i corral per gallines de 40 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

Antoni Perera - casa de 36 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

Paula Vilà - casa i corralet per gallines de 40 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

Joan Fillol - pati de casa de 50 rals.

Antoni-Joan Miró

- casa amb dos patis de corral "destruïts" de 100 lliures-cobrament estimat de 40 rals en cas d'arrendament.

- corral de 40 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

- corral per recollir bestiar de 50 lliures - cobrament estimat de 12 rals en cas d'arrendament.

- era i pallissa de 25 lliures - cobrament estimat de 7 rals en cas d'arrendament.

Joan Farré - casa de 40 lliures - cobrament estimat de 10 rals en cas d'arrendament.

Pere Giné - casa i corralet per gallines de 40 lliures - cobrament estimat de 12 rals en cas d'arrendament.

Valor estimat de la totalitat dels immobles de Belltall detallats: 891 lliures

Import estimat a cobrar en cas d'arrendament de tots els immobles de Belltall: 25 lliures (250 rals)

** La casa dels hereus de Joan Cabestany estava habitada per Joan Perera que no pagava arrendament.*

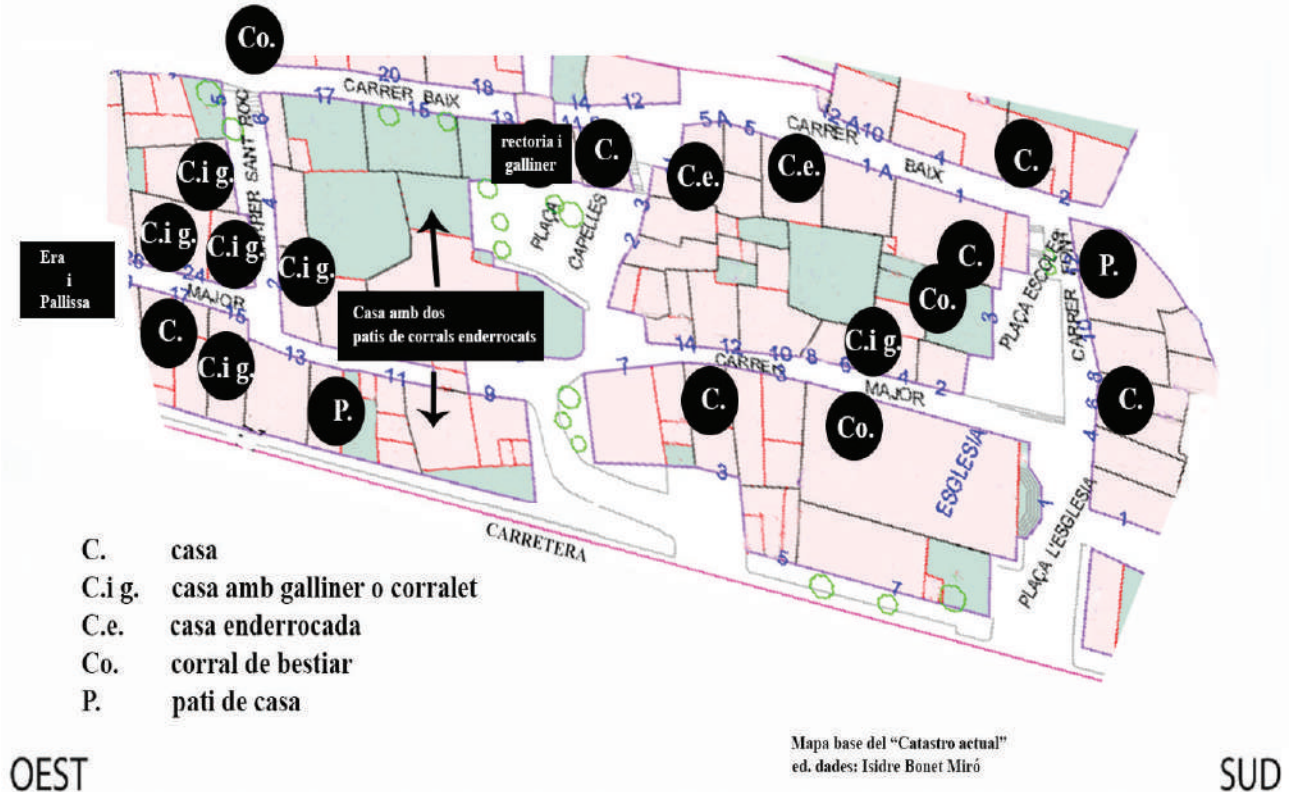
Dits hereus van abandonar la casa i les terres, i el Comú de Belltall fer-se càrrec dels deutes i de la gestió provisional de tota l'heretat.

NORD

EST

EL POBLE DE BELLTALL - CADASTRE DE L'ANY 1716

SITUACIÓ DE LES CASES, CORRALS DE BESTIAR, CORRALETS DE GALLINES, PATIS, ERA I PALLISSA

- C. casa
- C.i.g. casa amb galliner o corralet
- C.e. casa enderrocada
- Co. corral de bestiar
- P. pati de casa

Plànol de l'actual sòl de Belltall, amb indicació de la situació de les cases segons Cadastre de l'any 1716.

En el document es fa la descripció de les cases, corrals, patis, eres i pallisses del lloc de Belltall, i es fa constar el nom del propietari de l'immoble i, el de qui l'habita.

De les cases s'indica el seu nombre d'estances que contenen i el que valen.

De les edificacions que estan en condicions de ser usades, es diu el que se'n trauria si les arrendessin.

Els corrals o corralets ocupats pels animals de tir o domèstics, o per les gallines, eren considerats part de la casa a l'hora de la seva valoració.

També podem advertir que dins el sòl urbà del poble de Belltall hi havia 3 corrals destinats a guardar el bestiar.

A la sortida de poble en direcció a Ciutadilla, Antoni-Joan Miró tenia l'era amb pallissa, que igual que els corrals i les cases, eren gravats en la seva condició de béns immobles.

Tret de la casa del carlà que estava valorada en 100 lliures, i la de Pere Duch en 80 lliures, la resta de les d'edificacions en estat de conservació normal, estaven estimades estaven per sota les 50 lliures.

Majoritàriament, les cases no habitades eren les que havien quedat abandonades en migrar els seus amos, i estaven en estat més o menys ruïnós, o simplement ja s'havien convertit en patis, per la caiguda de les teulades.

RESIDENTS AL POBLE DE BELLTALL, I ELS SEUS GUANYES ANUALS

Ja que els no residents al poble tributaven en la seva localitat de residència, eren setze els propietaris de Belltall que segons el cadastre fet el 1716, estaven subjectes a gravàmens pels guanys procedents d'explotacions agràries, i del treball. En el següent quadre es pot veure el detall dels seus guanys anuals.

CONTRIBUENTS DE BELLTALL	FRUITS/ CENSOS	JORNALERS	ALTRES	TOTAL
Francesc Cabestany "de la bassa" - <i>jornaler 8 mesos</i>	3 rals	610 rals	-	613 rals
Pere Duch	60 rals	-	-	60 rals
Joan Parera - <i>caçador de llaços</i>	-	-	1 ral x?	?
Francesc Cabestany "major" - <i>pastor tot l'any</i>	-	744 rals	-	744 rals
Feliu Miró	36 rals	-	-	36 rals
Paula Vilà	33 rals	-	-	33 rals
Sebastià Torredemer - <i>jornaler 8 mesos</i>	-	610 rals	-	610 rals
Jaume Giné - <i>jornaler 8 mesos</i>	40 rals	610 rals	-	650 rals
Marc Ras - <i>cedeix bestiar boví a guanys</i>	80 rals	-	30 rals	110 rals
Antoni Perera - <i>jornaler 6 mesos</i> - <i>traginer 8 mesos</i>	16 rals	457 rals	610 rals	1083 rals
Antoni-Joan Miró - <i>comerciant bestiar i ramats bens</i> - <i>rendes</i>	140 rals 600 rals	-	900 rals	1640 rals
Gabriel Cabestany - <i>jornaler 8 mesos</i>	-	610 rals		610 rals
Joan Farré	11 rals			11 rals
Pere Giné	25 rals			25 rals
Josep Aldavert	6 rals			6 rals
Josep Giné - <i>té cedit bestiar boví a guanys</i> - <i>traginer</i>	30 rals		20 rals 50 rals	100 rals

Guanys procedents d'explotacions agràries.

No hi consten les rendes de la rectoria (mai no gravà les terres i edificis que eren propietat de l'Església).

Es pot apreciar, que els guanys que s'imputen als propietaris de terres a Belltall, del més modest al més important, pels "fruits de les seves terres" (és així com està definida la productivitat de les col·lites) eren minsos, i molt allunyats dels obtinguts fent de jornaler.

A Belltall hi havia 13 pagesos que disposaven de diferents bèsties destinades al treball agrícola, però no es comptabilitzaven rendes directes per als seus propietaris.

Guanys gravats per rendes del treball

L'única persona a la qual es fa referència en el document de la que no consten guanys és Ramon Trilla, al qual es qualifica de „pobre de solemnitat“. Probablement, treballava esporàdicament a canvi de menjar i un lloc per dormir.

Joan Parera tenia uns guanys que eren d'un ral per dia de treball, que podia realitzar quan no estava vedat efectuar-lo. Davant la dificultat per quantificar els seus guanys, aquests no s'indiquen.

Alguns propietaris, a més de tindre guanys per les seves terres, estaven gravats per rendes del treball, ja que anaven a jornal per a altres treballant amb feines agrícoles uns mesos a l'any, a raó de 5 sous diaris.

Un resident del poble feia de pastor tot l'any, per 744 rals

Consten dos pagesos que també obtenien guanys fent de traguers (especialment de cereals i farina).

Guanys procedents d'explotacions ramaderes i rendes diverses.

Les vaques també servien per a la cria, motiu pel qual eren objecte d'explotació, que podia ser compartida, com ho podem apreciar en el quadre. S'assignaven uns guanys de 30 rals anuals a la persona que té cura dels animals, i 20 rals anuals a qui els hi ha cedit.

Ja hem vist que l'Antoni-Joan Miró, era el propietari amb més terres i béns immobles gravats, però també era l'únic de Belltall que comptabilitzava guanys com a comerciant de bestiar, propietari de ramats d'ovelles, i posseïdor de rendes (al poble i a altres localitats). A Guimerà tenia casa i ramats.

A Belltall, en el passat, com es pot veure pels cor-

als de bestiar, hi havia alguna altra explotació ramadera, però l'any 1716 Antoni-Joan Miró era l'únic propietari al qual s'imputen uns de guanys de 900 rals anuals procedents de la ramaderia.

El negoci ramader tenia com a finalitat primordial l'obtenció de carn per a la venda, però s'aprofitava la llana dels bous. L'obtenció de llet tenia poca incidència, ja que els ramats es basaven en el manteniment de grans contingents de mascles. Després del període d'engreix (entre 5 i 21 mesos) el bestiar era venut, per destinar-lo al consum humà.

QUANTIFICACIÓ DEL DELME ANUAL

L'il·lustre Senyor Don Anthoni Puigdorfila de la religió de Sant Joan i comanador de la Comanda de l'Espluga de Francolí, era el receptor del delme del poble de Belltall, que estava establert en la dotzena part dels fruits collits en el terme.

En el document s'indica que l'aportació anual del poble al comanador era de **29 quarteres i 10 quartans** de mestall o sègol, **12,5 quarteres** d'ordi, **8 quarteres i 4 quartans** d'espelta i **5 cànters** (càntirs) de vi.

La falta d'informació no permet raonar, o esbrinar, com es va fer el càlcul que consta en el Cadastre de 1716.

Està clar, que aquest impost per la forma en què s'aplicava, a l'hora de la veritat superava amb escreix dit percentatge, ja que de la part que els quedava als pagesos, s'havia de pagar les despeses de producció i retirar el gra per la següent sembra i per l'elaboració de pa pel consum propi.

CONCLUSIONS

El cadastre fet l'any 1716 ens permet tindre una visió social i econòmica de Belltall i les seves cases (entenen-se aquestes, no com edifici

L'agricultura proporcionava els recursos alimentaris necessaris per a l'autoconsum, però eren poques les cases de Belltall, amb els excedents suficients per obtenir diners per la venda dels seus productes.

En el quadre dels "RESIDENTS AL POBLE DE BELLTALL, I ELS SEUS GUANYS ANUALS" es pot apreciar en la columna "FRUITS" la poca rendibilitat aconseguida pel cultiu de les terres, comparat amb les retribucions rebudes en concepte de jornals, pels mateixos pagesos.

El contingut del document no permet quantificar la càrrega impositiva que el nou cadastre gravava sobre les famílies de Belltall, però seguidament podem veure algunes consideracions relatives al dit impost:

Cadastre reial a Belltall gravava els béns immobles i llurs elements hipotecaris (censos) i les terres

En el cas de Belltall es concretaven en aquests tres apartats:

Immobles (cases, corrals, i eres).

L'impost es determinava per l'aplicació d'un 10% a l'import a cobrar anualment, en cas de l'arrendament suposat de l'immoble.

En el quadre IMMOBLES DE BELLTALL, I LES SEVES RENDES ANUALS es pot veure que majoritàriament, els guanys als quals s'havia d'aplicar dit percentatge estaven entre els 10 i 20 rals. Només en dos casos tenien quantitats més importants; un propietari sumava 40 rals i l'altre 69.

Els guanys estimats a cobrar en cas d'arrendament de tots els immobles de Belltall ascendia a 25 lliures, que suposaven el pagament en concepte de l'impost cadastral de **250 rals anuals**.

Terres.

Al parlar del Cadastre de Patiño, hem vist que les terres s'havien classificat en funció de la seva fertilitat, i per això a una mateixa extensió s'aplicaven quotes diferents. Es va establir una divisió de les terres en trenta-dues classes, que pagaven **quotes diverses** per una mateixa unitat de superfície.

En l'Inventari del terme de Belltall, fet el 1716, consten els titulars dels terrenys, la qualitat d'aquests, els jornals conreats, la productivitat estimada pels diferents cultius, i el rendiment calculat per cada propietari, però no les quotes aplicades.

Del document Cadastre de Belltall de 1716, s'han recollit dades dels guanys que s'obtenien de les terres del terme del bloc EL TERME DE BELLTALL I EL SEU RENDIMENT CADASTRAL ANUAL i del bloc RESIDENTS AL POBLE DE BELLTALL, I ELS SEUS GUANYS ANUALS (tots dos estan detallats en aquest treball) però el fet de no ser coincidents, i no tenir altres dades més concretes no ens permet determinar els impostos generats.

Censos.

Antoni-Joan Miró era l'únic resident a Belltall que cobrava rendes procedents d'altres localitats, segons consta en el quadre RESIDENTS AL POBLE DE BELLTALL, I ELS SEUS GUANYS ANUALS.

Dits censals suposaven una tributació anual de **60 rals**, que representava un 10% dels guanys.

El cadastre personal

Gravava les rendes del treball (els jornalers en 25 rals anuals) i també al comerç, la indústria i altres activitats, amb el 10% dels beneficis obtinguts.

Els guanys que afecten l'aplicació del dit impost a

Belltall, s'han indicat en les columnes **"Jornalers"** i **"altres"** del quadre **"RESIDENTS AL POBLE DE BELLTALL, I ELS SEUS GUANYNS ANUALS"** i es concreten de la forma següent:

Jornalers

- El pastor, era l'únic que consta treballant a soldada tot l'any per un import assignat de 744 rals, i d'acord amb el previst al cadastre, l'hi pertocava pagar d'impostos **25 rals anuals**.
- Els cinc pagesos que treballaven a soldada, no ho feien tot l'any, motiu pel qual la seva contribució era proporcional al temps emprat. Els de vuit mesos pagaven 16,7 rals i el de sis 12,5. En total, **79,3 rals anuals**, era el gravamen dels jornalers de Belltall.

Comerç

- Als propietaris d'explotacions de ramaderia (comerç de bestiar oví, cura de ramats de bens i cria de bestiar boví) amb uns guanyns obtinguts de 950 rals, els hi pertocava una contribució de **95 rals anuals**. Es pot apreciar que la major part del dit import corresponia al propietari Antoni-Joan Miró.
- Els dos residents a Belltall que exercien de traginers tenien assignats en total uns guanyns de 660 rals, els quals generaven uns impostos valorats en **66 rals anuals**.

Al pagament del Cadastre calia afegir el del **Delme**, del qual ja s'han donat dades.

TOPÒNIMS DEL TERME I NUCLI DE BELLTALL ESMENTATS EN EL CADASTRE DE 1716

Topònims dins el nucli de Belltall que figuren al Cadastre de 1716: (ONZE) - carrer de la Bassa,

Camí reial, Muralla (diversos trams) Església, Rectoria, lo carrer (genèric a diferents llocs) carrer de Baix, carrer Major, carrer de Dalt, camí de la Font i Plaça pròpia.

No s'indiquen les cases, ja que la seva denominació correspon als noms i cognoms dels seus propietaris.

Topònims del terme de Belltall que figuren en el Cadastre de 1716 i, que també consten en un inventari de terres fet l'any 1850 o, encara avui dia, són coneguts: (QUARANTA-QUATRE)

Los Abullons, les Alzines, La Bassa, Botí/Coma d'en Botí, Camí de Ciutadilla, Camí de Guimerà, Camí de la Font, Camí de Montblanc Camí de la Sala, Camí de Passanant, Camí de Rocallaura, Camí de Sarral, Caors, Coll de Ballestar, Coll d'En Bom, Coma d'En Amenós, Coma d'En Cabestany (Coma Estanya), Coma d'En Escuder, Coma en Rubió, Coma Engrassa, Coma Erma, Coma Na Forca, lo Comellar, lo Comellar de la Font, la Cometa, la Creu, Devall l'era, la Devesa, los Diumenges, la Font, la Font d'En Caus, la Font d'En Rodon, les Forques, lo Masot, Parlafont, Parallonès, los Plans, les Planes, lo Pouet, la Punta, la Sirolla, la Solana, la Sort i la Teulera,

Topònims del terme de Belltall que figuren al Cadastre de 1716, i que avui dia no són d'ús conegut: (VINT)

Alfosà, lo Bosc, Coma d'en Manasanch, los Comallots, Comellar del Morell, Comú de Vilagrassa, lo Coster, tros de l'Era, la part Grossa (al camí de Passanant), los Muros, la Parada, Pedregals, Plana de la Font, la Roca, la Socia, lo Solà, los Solans, lo Torrent (la Taulera?) la Torreta i lo tros de Jaume Cabestany.

ALGÚ HO HAVIA DE DIR!, per J. B.

Des del número 103 i fins al 126 d'aquesta revista, s'han publicat unes entrevistes fetes per la Mireia Sangenís, en les quals sempre hi havia la pregunta "Com veus el futur del poble?" La resposta podia ser més o menys optimista, segons la persona, segons l'època de l'any... però optimisme o pessimisme a banda, cal ser realista: hi ha gent que arriba, hi ha gent que marxa, però som els que som i el futur és tirant cap a gris marengo-negre.

Pocs i mal avinguts? De vegades. Val més sol que mal acompanyat? De vegades. Una flor no fa estiu? De vegades. A què venen aquestes preguntes? Ho exemplificarem amb una festa, els Reixos (sí, aquí mai no hem parlat dels Reis, sinó dels Reixos, per tant, això no ens ho canviarà ningú). Els Reixos de Belltall, ara mateix, són morts (a veure si hi ha relleu organitzador i els recuperem!). Uns refranys catalans diuen que "A poble que vas, usança que trobes", o "Cada terra fa sa guerra", o "Allà on vas, fes com veuràs"... refranys als quals no s'han fet cas en aquesta darrera edició dels Reixos: després de plegar el grup de persones que havia organitzat la festa des de feia molts anys, unes altres persones, amb intencions innovadores i prescindint de l'experiència d'aquelles, van voler fer molts canvis (de fet, els canvis ja havien començat l'any 2021, quan van desaparèixer els *negritos!*), i van convertir l'any 2023 en molt especial: els Reixos van passar el 30 de desembre (per segona vegada en un any), els vam rebre en una freda i poc majestuosa sala i es van quedar sols contemplant com la gent de Belltall menjava. Espectacular. Una impressió meva o la manera com ho vaig viure jo?

Doncs totes les persones amb qui he parlat ho van viure igual que jo, algunes amb llàgrimes als ulls (i no d'emoció, sinó de tristesa).

Reprenent el "mal avinguts", deixeu-me que faci una crida a la bona educació. Belltall no és un Tàrrrega, un Girona, un Salou... on no coneixes la majoria de la gent que et passa pel costat. Ens coneixem tots, ens avinguem o no, i per damunt de tot hi ha la bona educació. Saludar quan passes pel carrer, fins i tot aturar-te a fer petar la xerrada... és un dels mínims dels pobles. A ciutat, foteu el que us doni la gana.

I acabarem amb un tema recurrent: la carretera de Belltall, que no sembla que tingui solució fàcil... o les administracions no tenen ganes de posar-s'hi. Potser un radar o unes bandes rugoses (per dissuadir de la velocitat), potser una vorera central (per impedir els avançaments), potser tot plegat... Al problema de la velocitat i la mala circulació habitual de la majoria dels vehicles que circulen per la carretera que travessa Belltall s'hi afegeix el soroll sobre una rasa que es va obrir fa uns mesos per fer-hi passar fibra òptica: si us asseieu una estona a l'alçada d'aquest punt (la plaça de l'església) i tanqueu els ulls, sabreu perfectament si els camions pugen o baixen i si van carregats o buits. Proveu-ho! No sé si la solució és tan complicada... Amb tot això, entendreu que ho tingui molt clar: val més sol que mal acompanyat.

Perdoneu, però algú ho havia de dir!

BELLTALL

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DE BELLTALL

Amb la col·laboració de:

